

Instytut Pamięci Narodowej - Łódź

<https://lodz.ipn.gov.pl/pl6/aktualnosci/36389,Rajd-i-konkurs-wiedzy-histerycznej-XXVII-lekcja-historii-w-terenie-Kryptonim-Dor.html>
19.04.2024, 03:36

Rajd i konkurs wiedzy historycznej XXVII lekcja historii w terenie „Kryptonim »Dorsze« 1941” - Łódź-Różyca, 29 września 2016

Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi przygotowało dla młodzieży szkolnej z regionu łódzkiego rajd edukacyjny i konkurs wiedzy historycznej pt. „Kryptonim »Dorsze«”. Dwudziesta siódma lekcja historii w terenie odbyła się w czwartek 29 września 2016 r. na trasie Justynów- Żakowice-Eminów.

Rajd był poświęcony postaci Marii Jasińskiej, żołnierzowi ZWZ-AK, która brała udział w przerzutach brytyjskich oficerów – uciekinierów z obozów jenieckich z terenów III Rzeszy Niemieckiej na tereny Generalnego Gubernatorstwa. Akcja przerzutu otrzymała kryptonim „Dorsze”. Maria Jasińska po realizacji zadania w wyniku dekonspiracji została aresztowana przez Gestapo i stracona.

Celem terenowej lekcji historii było zapoznanie uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z działalnością przerzutową Związku Walki Zbrojnej-Armii Krajowej z terenów okupowanej Polski do Wielkiej Brytanii. Łódzkie struktury AK odegrały na tych szlakach ważną rolę.

Akcja „Dorsze” to kryptonim operacji prowadzonej przez Polskie Państwo Podziemne. Jej celem była pomoc alianckim jeńcom wojennym. W pobliżu niemieckich obozów jenieckich funkcjonowała akowska sieć łączności i placówki kurierskie. W Łodzi i w pobliskich miejscowościach AK zorganizowała kilka lokali, w których chronili się zbiegli z niemieckiej niewoli żołnierze alianccy. Uratowanych jeńców odsyłano do oddziałów partyzanckich lub po wyekwipowaniu – wraz z polskimi przewodnikami – ruszali oni w dalszą drogę. Szlak przerzutu wiódł przez Bałkany do Turcji.

Na szczególną pamięć zasługuje harcerka, żołnierz AK aptekarka Maria Eugenia Jasińska, którą Niemcy zamordowali za udzielanie pomocy zbiegłym z niewoli niemieckiej Brytyjczykom. Wyrok wykonano 20 kwietnia 1943 r., a 10 listopada 1944 r. komendant Okręgu Łódź AK ppłk Michał Stempkowski odznaczył ją Krzyżem Virtuti Militari.

Trasa rajdu objęła przemarsz szlakiem operacji „Dorsze” lasami wokół węzła kolejowego Koluszki, zwiedzanie cmentarzy wojennych i miejsc pamięci w rejonie Justynowa, Gałkówka, Kaletnika. Zakończenie rajdu miało miejsce w Szkole Podstawowej w Różyca.

Rajd odbył się na dwóch trasach:

Trasa 1: Justynów – Gałków – Kaletnik – Różyca (ok. 13 km)

Trasa 2: Eminów – Będzelin – Różyca (ok. 13 km)

Udział w rajdzie wzięło ponad 300 uczestników zgłoszonych przez 17 szkół z Łodzi, Lutomierska, Różyca i Rawy Mazowieckiej.

Wyniki rywalizacji rajdowej:

I miejsce: Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 przy ul. Czajkowskiego w Łodzi

II miejsce: Szkoła Podstawowa nr 6 przy ul. Kusocińskiego w Łodzi

III miejsce: XXV Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego przy ul. Podhalańskiej w Łodzi

Zwycięzcom gratulujemy!

foto: Marzena Kumosińska